

Den lönereglering för läroverkslärarne, som antogs vid 1904 års riksdag, hade föregåtts av långvariga utredningar, och de däri fastställda lönesatserna voro tillmätta efter flera år förut rådande

förhållanden. De voro därför redan från början antikverade och för snävt tilltagna. Tydligt och klart framstår detta faktum vid en jämförelse med de lönerregleringar, som genomfördes under den närmast följande tiden, främst för tjänstemännen vid Kungl. statskontoret. Dessa regleringar voro avpassade efter en av den år 1902 tillsatta Lönerregleringskommittén uppgjord plan och fastställda lönesatser, vilka högst betydligt överskredo dem, som blott några år förut tillerkänts läroverkslärarna.

Redan 1909 sågo sig därför läroverkslärarna, som funno sig försatta i efterhand i lönehänseende, nödsakade att begära en ny lönerreglering ägnad att sätta dem på samma plats i löneskalan som övriga tjänstemän med jämförlig utbildning. De nya utredningar, som ansågos erforderliga, fördröjde emellertid i årtal frågans lösning, och ytterligare uppskov förorsakades av det år 1914 utbrutna världskriget och dess inverkan på statsfinanserna även i vårt land. Lärarna måste nu utföra sitt för samhället så viktiga arbete under trycket av stora ekonomiska svårigheter och hänvisades till att leva på hoppet om en bättre framtid. Först vid innevarande års riksdag har antagits en av Kungl. Maj:t föreslagen ny lönerreglering för läroverkslärarna; och i och med dess ikraftträdande i början av år 1919 skola dessa hava nått den lönenivå, till vilken de länge ansetts vara berättigade. Visserligen avviker denna reglering i fråga om lönesatserna något litet från den s.k. statskontorstypen, men de obetydliga avvikelserna äro mer än väl motiverade genom läroverkslärarnes högst avsevärt längre utbildningstid och mycket ringare befordringsutsikter. Läroverkslärarna hava också genom sin organisation, Läroverkslärarnes Riksförbund, uttalat sin tacksamma tillfredsställelse med de nya lönesatserna, detta dock under den förutsättningen, att de löneförbättringar av en eller annan form, som kunna komma ifråga för andra, med dem jämförliga statstjänstemän rent automatiskt och utan vidare utredningar komma även dem till del.

Sådana löneförbättringar hava under de senaste åren i främsta rummet fått formen av krigstids- eller dyrtidstillägg, motiverade genom den alltjämt fortgående sänkning av penningens köpkraft, som världskriget medfört. Men redan under det decennium som låg mellan den tid, då Löneregleringskommittén offentliggjorde sin normalplan för löneregleringar och världskrigets utbrott, hade levnadsomkostnaderna stigit så avsevärt, att de efter statstkontors- typen avpassade lönesatserna med fullt fog, ansetts böra höjas. På en återgång till de prislägen, som rådde omkring 1905, låra nämligen statstjänstemännen icke kunna göra sig någon som helst räkning. Frågan om en lönereglering om ock endast en provisorisk, är därför under utredning.

För Läroverkslärarne inställer sig givetvis nu den frågan, huruvida de skola inbegripas i denna förestående lönereglering. Huru naturligt det i anslutning till vad som ovan anförts kan synas, att så borde bliva förhållandet, är det alltid fara värt, att såsom skäl däremot skall anföras den omständigheten, att deras lönereglering genomförts först alldeles nyligen. Det har icke heller saknats antydningar om att denna omständighet verkligen skall bliva till hinder. Vilket uppenbart åsidosättande av läroverkslärarnes rätt detta emellertid skulle innebära, inses till fullo, om man blott besinnar sakens faktiska läge. Läroverkslärarne ha under en lång följd av år i lönehänseende stått tillbaka för övriga jämförliga statstjänstemän, vilkas löner det nu ifrågasättes att reglera. Först nu ha de fått sig löner tillförsäkrade, som äro avpassade efter dessas lönenivå. Men då denna nu skall höjas, skola eventuellt läroverkslärarnes löner icke få följa med i höjningen. Det vill med andra ord säga: läroverkslärarne skulle åter omedelbart bliva försatta i efterhandsställning i lönehänseende. Det vore den logiska konsekvensen, hur orimlig den än kan förefalla.

Då frågan synes oss vara av den allra största vikt, drista vi oss att redan nu, medan den ännu blott befinner sig på ett förberedande stadium, för Eders Kungl. Maj:t i underdånighet framhålla de faror, som hota läroverken och deras verksamhet, därest lärarkåren ej bleve delaktig i den ifrågavarande provisoriska lönereglering.

ringen. Kungl. Läroverksöverstyrelsen, som lär besitta den största erfarenhet och sakkunskap i föreliggande hänseende, har vid flera tillfällen påpekat de svårigheter, som länge gjort sig gällande i fråga om lärarekårens goda rekrytering, särskilt i vad rör vissa ämnesgrupper och med rätta har den i kårens missgynnade ekonomiska ställning satt främsta skälet till detta beklagliga förhållande. Den studerande ungdomen har numera i långt högre grad än förr blicken öppen för de olika levnadsbanornas ekonomiska utsikter, och den idealitet, stundom gående ända till lättsinne, som drev till studier utan all tanke på det kommande levebrödet, står numera icke längre i så hög kurs. Skola läroverken vara i stånd att draga till sig fullgoda krafter i tillräcklig omfattning, måste de också erbjudas tillfredsställande ekonomiska villkor. Men även i fråga om i dem, som redan inträtt på lärarebanan, medför ett tillbakasettande av kåren i ekonomiskt hänseende stora faror för undervisningen och uppfostran. Visserligen inneåliter lärareverksamheten i sig vid sidan av det tröttande och ej så sällan otacksamma arbetet, momnet av oskattbart värde för undervisaren och uppfostraren. Redan anblicken av de generationer av ungdom, som år efter år i förnyad gestalt befolka lärosalarna och som dock städse inom sig räkna flera eller färre i fråga om begåvning och karaktärsanlag utmärkta, måste verka uppfriskande och skänka arbetsglädje. Och tanken på att under sin vård och ledning hava ungdomen, som i framtiden på skilda banor skall upptaga arbete för samhällets bestånd och välfärd, frammanför ovillkorligen hos läraren, om han är rätt lämpad för sitt kall, medvetande om allvaret och högheten i hans gärning. Men läraren är icke mer än människa. Umbäranden och ekonomiska bekymmer, parade med medvetandet om att hans kall är missgynnat, måste förr eller senare försvaga arbetsglädjen och alstra missmod. Och ingen makt, inga påbud om objektivitet i undervisningen, inga föreskrifter rörande uppfostran kunna hindra att detta, även mot lärarens allvarliga sträfvän, inverkar menligt på hans gärning.

På grund av vad envar anfört, få vi i underdånighet hemställa:

att vid provisorisk lönereglering för de tjänstemän,

som uppbära avlöning efter den s.k. statskontorstypen,
det förhållandet, att läroverksläraren i och med nästa
års början inträda på ny lönestat, icke må utgöra något
hinder för dem att komma i åtnjutande av de löneförbätt-
ringar, en sådan reglering kan medföra för tjänstemän
av liknande art och grad.

Å Läroverkslärarnes Riksförbunds vägnar:

Underdånigst

Gust. O. Malm, Julius Lennberg

Stockholm den 19 nov. 1918.